P9_TA(2024)0122

Situația critică din Cuba

Rezoluția Parlamentului European din 29 februarie 2024 referitoare la situația critică din Cuba (2024/2584(RSP))

(C/2024/6748)

Parlamentul European,

— având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Cuba, în special rezoluția sa din 12 iulie 2023 referitoare la situația ADPC UE-Cuba având în vedere vizita recentă a Înaltului Reprezentant pe insulă ([1]),

— având în vedere Acordul de dialog politic și de cooperare dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Cuba, pe de altă parte (ADPC) ([2]), semnat în decembrie 2016 și aplicat cu titlu provizoriu începând din 1 noiembrie 2017,

— având în vedere articolele 4, 5 și 229 din Constituția Cubei și Codul penal cubanez,

— având în vedere definiția „organizației societății civile” din Jurnalul Oficial al Uniunii Europene,

— având în vedere documentul ARES (2021) 2474104 al directorului executiv adjunct al Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE) pentru America,

— având în vedere Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966 și alte tratate și instrumente internaționale în domeniul drepturilor omului,

— având în vedere Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1984, la care Cuba este stat parte,

— având în vedere rapoartele organizațiilor pentru drepturile omului, cum ar fi Human Rights Watch, Human Rights Foundation și Prisoners Defenders, capitolul IV.B privind Cuba din rapoartele anuale pe 2020, 2021 și 2022 ale Comisiei interamericane pentru drepturile omului (IACHR), comunicarea din 6 noiembrie 2019 referitoare la brigăzile medicale cubaneze adresată Înaltului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului de către raportorul special al ONU privind formele contemporane de sclavie, inclusiv cauzele și consecințele acesteia și de raportorul special al ONU privind traficul de persoane, în special de femei și copii, comunicarea din 2 noiembrie 2023 referitoare la brigăzile medicale cubaneze adresată Înaltului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului de către raportorul special al ONU privind formele contemporane de sclavie, inclusiv cauzele și consecințele acesteia, precum și concluziile referitoare la brigăzile medicale cubaneze din evaluarea periodică universală privind Cuba din 2018 realizată de către Consiliul ONU pentru Drepturile Omului,

— având în vedere comunicarea din 16 noiembrie 2023 adresată Cubei de raportorul special al ONU pentru libertatea de religie sau de convingere, de Grupul de lucru al ONU privind detenția arbitrară, de raportorul special al ONU pentru promovarea și protecția dreptului la libertatea de opinie și de expresie, de raportorul special al ONU pentru drepturile la libertatea de întrunire pașnică și de asociere și de raportorul special al ONU pentru chestiuni legate de minorități,

— având în vedere articolul 132 alineatele (2) și (4) din Regulamentul său de procedură,

([1]) Texte adoptate, P9_TA(2023)0280.
([2]) JO L 337 I, 13.12.2016, p. 3.

A. întrucât Parlamentul a aprobat ADPC la 5 iulie 2017, cu condiții clare legate de îmbunătățirea situației drepturilor omului și a democrației în Cuba, incluzând o clauză de suspendare în cazul încălcării dispozițiilor privind drepturile omului; întrucât în rezoluția însoțitoare s-a solicitat autorităților cubaneze să permită delegațiilor Parlamentului European să intre în Cuba și să aibă acces la interlocutorii lor;

B. întrucât mai multe articole din ADPC UE-Cuba, și anume articolele 1, 2 și 3, stabilesc principii clare privind egalitatea, reciprocitatea, respectul reciproc și consolidarea contactelor, a dialogului și a cooperării dintre cele două societăți; întrucât Parlamentul a cerut ca SEAE să facă tot posibilul pentru a monitoriza îndeaproape situația drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Cuba atunci când aplică ADPC; întrucât respectarea drepturilor omului, a drepturilor civile, politice, economice, sociale și culturale este esențială pentru UE;

C. întrucât numărul prizonierilor politici și al prizonierilor de conștiință din Cuba a crescut dramatic și a ajuns la 1 066 la 31 ianuarie 2024 (dintre care 33 de persoane erau minore la momentul detenției), acest număr fiind de opt ori mai mare față de cel din 2018 și crescând cu 170 în ultimele 12 luni, ceea ce echivalează cu o medie lunară de peste 14 arestări motivate politic; întrucât organizațiile pentru drepturile omului au documentat, de asemenea, peste 11 000 de cazuri de pedepse „pre-delictuale” cu o durată medie de 2 ani și 10 luni, aplicate unor persoane care nu au comis și nici nu au avut tentative de a comite infracțiuni, acest număr fiind raportat de președintele Comisiei ONU împotriva torturii în aprilie 2022, în observațiile verbale finale de la cea de-a 73-a sesiune a acestei comisii referitoare la raportul său periodic privind Cuba; întrucât, în ultimele decenii, articolul 72 din Codul civil cubanez a permis efectuarea în medie a 3 850 de noi detenții „pre-delictuale” în fiecare an; întrucât articolele 434.1 și 189.3 din noul Cod penal al Cubei se bazează pe măsurile „pre-delictuale” prevăzute în Codul civil;

D. întrucât ONU și-a exprimat anterior îngrijorarea față de Cuba cu privire la arestarea și încarcerarea liderilor religioși în această țară; întrucât la 16 noiembrie 2023, cinci titulari de mandate și raportori ai ONU pentru proceduri speciale au trimis Cubei o comunicare în care au descris și condamnat tiparul sistematic al Cubei de persecutare, încarcerare și torturare a pastorilor evanghelici și a preoților catolici, a imamilor musulmani și a liderilor religioși yoruba/santería;

E. întrucât Institutul pentru cercetare în domeniul politicilor penale și ale justiției a actualizat, în ianuarie 2024, nota de informare privind închisorile din lume (World Prison Brief) și a semnalat o creștere a numărului de prizonieri de pe insulă, plasând Cuba pe locul al doilea în lume în ceea ce privește rata de încarcerare; întrucât guvernul cubanez continuă să utilizeze detenția arbitrară pentru a hărțui și a intimida criticii, activiștii independenți, oponenții politici și alte persoane;

F. întrucât organizațiile pentru drepturile omului continuă să documenteze reprimarea constantă a drepturilor la libertatea de exprimare, de întrunire pașnică și de asociere în această țară și înăbușirea vocilor dizidente și vizarea apărătorilor drepturilor omului de către autoritățile cubaneze; întrucât, în 2023, au fost documentate peste 200 de incidente legate de restricții pe internet, inclusiv piratarea conturilor jurnaliștilor pentru a-i reduce la tăcere și a limita libertatea de exprimare;

G. întrucât situația drepturilor omului din Cuba este profund îngrijorătoare, în special situația populațiilor vulnerabile, cum ar fi femeile, minoritățile etnice și comunitatea LGBTIQ +; întrucât organizațiile neguvernamentale și observatoarele independente raportează o creștere a feminicidelor în Cuba, numărul acestora crescând la 89 în 2023 și opt cazuri noi fiind raportate până în prezent în 2024; întrucât, în pofida acestui fapt, regimul nu a pus în aplicare un sistem de înregistrare a feminicidelor în Cuba utilizând date publice actualizate și nu a fost încă adoptată o lege amplă împotriva violenței de gen, care să garanteze implicarea reprezentanților societății civile;

H. întrucât Parlamentul a reamintit în repetate rânduri SEAE că participarea reprezentanților societății civile independente la dialogurile politice și la proiectele de cooperare prevăzute de acord este o parte esențială a ADPC, astfel cum se accentuează la articolul 36 din acesta, și că excluderea reprezentanților societății civile independente de la fondurile de cooperare și/sau de la participarea la acord, permițând în schimb participarea și accesul la fondurile de cooperare exclusiv întreprinderilor la care participă statul sau pe care acesta le controlează, așa cum s-a întâmplat de la semnarea acordului, ar trebui remediată imediat;

I. întrucât la 2 ianuarie 2024, ONU a făcut publică scrisoarea trimisă regimului cubanez în care acesta este acuzat de folosirea muncii forțate, una dintre formele de sclavie modernă condamnată de raportorii speciali privind traficul de persoane și sclavia; întrucât mai multe organizații internaționale au denunțat faptul că lucrătorii civili cubanezi care își desfășoară activitatea în străinătate, inclusiv medici, profesori, navigatori, ingineri, artiști sau sportivi, sunt victime ale traficului de persoane în baza unor legi și norme care au un caracter inerent coercitiv și care afectează libertățile fundamentale foarte explicite, printre care se numără articolul 176 din Codul penal, Rezoluția Mincex nr. 368 din 2020, Legea privind migrația și Decretul nr. 306 din 2012;

J. întrucât regimul impus treptat în Cuba exclude orice perspectivă de schimbări democratice, deoarece articolul 5 din Constituția Cubei prevede că „Partidul Comunist cubanez unic, devotat lui Martí și Fidel și marxist-leninist” este cea mai înaltă forță politică și guvernează societatea și statul, iar articolele 4 și 229 stabilesc că actualul sistem politic este irevocabil;

K. întrucât în pofida faptului că s-a insistat timp de ani de zile asupra necesității de a vizita insula, autoritățile cubaneze refuză în mod sistematic să permită comisiilor și delegațiilor oficiale și anumitor grupuri politice din Parlamentul European, organizațiilor internaționale pentru drepturile omului și altor observatori independenți ai situației drepturilor omului, inclusiv raportorilor speciali ai ONU, să intre în Cuba și să viziteze închisori;

L. întrucât la 23 noiembrie 2023, Conferința președinților din Parlamentul European a autorizat trimiterea unei delegații ad-hoc în Cuba în urma unei scrisori de invitație din partea ambasadorului Cubei în Belgia și Uniunea Europeană din 20 septembrie 2023; întrucât la 19 decembrie 2023, vicepreședintele parlamentului cubanez l-a informat pe ambasadorul UE în Cuba de refuzul țării sale de a primi delegația Parlamentului, justificând că „Cuba nu dorește primească vizita deputaților în Parlamentul European care acționează împotriva intereselor Cubei și sunt pe deplin aliniați cu Statele Unite”; întrucât ambasadorul Republicii Cuba, într-o scrisoare din 25 ianuarie 2024 adresată Președintei Parlamentului European, a declarat despre președintele delegației ad-hoc a Parlamentului European în Cuba și despre alți doi membri „că mențin legături cu cetățeni și organizații incluse pe lista națională a persoanelor și entităților care au legătură cu și sprijină acte de terorism”; întrucât în noiembrie 2023, la sediul Parlamentului European a fost primită o delegație a parlamentului cubanez;

M. întrucât Parlamentul a acordat de trei ori Premiul Saharov pentru libertatea de gândire unor activiști cubanezi: lui Oswaldo Payá în 2002, Doamnelor în Alb în 2005 și lui Guillermo Fariñas în 2010; întrucât laureații Premiului Saharov și rudele lor sunt în continuare hărțuiți și intimidați periodic și sunt împiedicați să părăsească țara și să participe la evenimente internaționale, întrucât, în iunie 2023, IACHR a concluzionat că în moartea activiștilor pentru democrație Oswaldo Payá și Harold Cepero într-un accident auto din 2012 au fost direct implicați agenți de stat; întrucât ar trebui să se efectueze o anchetă pe deplin transparentă pentru a-i aduce în fața justiției pe cei responsabili de uciderea lui Oswaldo Payá și a lui Harold Cepero;

N. întrucât ADPC nu și-a îndeplinit obiectivul principal de a îmbunătăți libertățile fundamentale în Cuba,

1. regretă că, în pofida timpului scurs de la intrarea în vigoare a ADPC, situația legată de lipsa democrației și a libertăților în Cuba nu s-a îmbunătățit și că, dimpotrivă, situația drepturilor omului pe insulă s-a deteriorat și s-a agravat și mai mult, ceea ce încalcă în mod clar și sistematic dispozițiile de bază ale ADPC;

2. accentuează obligația tuturor părților de a respecta dispozițiile obligatorii ale ADPC și principiul universalității drepturilor omului;

3. condamnă în termenii cei mai fermi încălcările sistematice ale drepturilor omului și abuzurile comise de regimul cubanez împotriva protestatarilor, disidenților politici, liderilor religioși, activiștilor pentru drepturile omului și artiștilor independenți, printre alții; îndeamnă autoritățile cubaneze să pună imediat capăt politicii de represiune; condamnă lipsa libertății religioase în Cuba;

4. este preocupat de creșterea alarmantă a numărului prizonierilor politici, acesta fiind de peste opt ori mai mare decât în 2018, Cuba fiind astfel cea mai mare închisoare din America Latină pentru activiști politici și disidenți; solicită eliberarea imediată și necondiționată a tuturor persoanelor deținute exclusiv pentru că și-au exercitat drepturile omului, inclusiv dreptul la libertatea de expresie și de întrunire pașnică; solicită, de asemenea, retragerea acuzațiilor penale injuste și sprijină facilitarea returnării persoanelor aflate în exil;

5. declară inacceptabil faptul că SEAE și delegația UE la Havana au convenit să excludă de la dialogurile politice opoziția democratică cubaneză și organizațiile independente și legitime ale societății civile, atât europene, cât și cubaneze, din cauza lipsei de aprobare din partea autorităților cubaneze; reamintește rezoluția sa din iulie 2023, în care și-a exprimat regretul profund că Vicepreședintele Comisiei/Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (VP/ÎR) a pierdut șansa de a sprijini democrația prin intermediul societății civile cubaneze și al prizonierilor politici și de a transmite un mesaj clar cu privire la preocupările UE legate de încălcările drepturilor omului în Cuba;

6. își reiterează sprijinul ferm și necondiționat pentru poporul cubanez, pentru toți apărătorii drepturilor omului din Cuba și pentru angajamentul lor lăudabil față de libertățile și toate drepturile care au fost refuzate de regimul cubanez timp de zeci de ani;

7. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la existența muncii forțate în Cuba și condamnă munca forțată impusă de stat în Cuba, în special în cadrul brigăzilor medicale, dar și pe cea care implică profesori, navigatori, ingineri, artiști, sportivi și alții, ale căror salarii sunt în mare parte însușite de guvernul cubanez; denunță faptul că majoritatea „voluntarilor" din misiunile internaționale au declarat că au fost mobilizați împotriva voinței lor sau au trebuit să participe în condiții structurale coercitive;

8. constată că în noiembrie 2023, membrii parlamentului cubanez, inclusiv secretarul parlamentului național cubanez, Homero Acosta, au beneficiat de un tratament respectuos și au fost primiți călduros la Parlamentul European; declară inacceptabilă excluderea continuă a Parlamentului European, singura instituție europeană căreia i s-a refuzat accesul pe teritoriul Cubei, și o consideră o încălcare a ADPC; regretă decizia Cubei de a refuza vizita unei delegații ad-hoc a Parlamentului și îndeamnă autoritățile cubaneze să respecte principiile ADPC și să acorde Parlamentului acces în țară; solicită ca, în conformitate cu principiile ADPC privind egalitatea, reciprocitatea și respectul reciproc, să fie adoptate măsuri similare, refuzându-se accesul în clădirile Parlamentului oricărui reprezentant al Adunării Naționale a Puterii Populare sau al regimului cubanez;

9. cere autorităților cubaneze ca, în conformitate cu ADPC, să acorde acces unei delegații a Parlamentului European, a UE și a statelor membre și organizațiilor independente pentru drepturile omului pentru a monitoriza procesele din instanțe și a vizita sutele de activiști și de cetățeni cubanezi obișnuiți care sunt în continuare încarcerați pentru că și-au exercitat dreptul la libertatea de exprimare și de întrunire; invită VP/ÎR ca în orice contact cu autoritățile cubaneze să aducă în discuție faptul că Parlamentului i s-a refuzat încă o dată accesul și să le îndemne să transforme imediat această decizie într-una favorabilă;

10. își reiterează apelul adresat Consiliului de a aplica regimul mondial de sancțiuni al UE în materie de drepturi ale omului (Legea Magnițki a UE) și de a adopta sancțiuni împotriva persoanelor responsabile de încălcări persistente ale drepturilor omului în Cuba, începând cu sancționarea lui Miguel Díaz-Canel, cea mai importantă figură din lanțul de comandă al forțelor de securitate cubaneze, alături de alți înalți funcționari din guvernul cubanez și de toți cei responsabili de încarcerarea prizonierilor politici;

11. își reiterează apelul adresat UE de a declanșa articolul 85 alineatul (3) litera (b) din ADPC pentru a solicita o reuniune imediată a comisiei mixte din cauza încălcărilor acordului de către guvernul cubanez, ceea ce constituie un „caz de urgență specială"; subliniază că aceste încălcări implică violări persistente și substanțiale ale principiilor democratice și nerespectarea drepturilor fundamentale ale omului și a libertăților fundamentale prevăzute în Declarația Universală a Drepturilor Omului și subliniate la articolul 1 alineatul (5) din ADPC și subliniază că, din cauză că regimul cubanez nu a remediat aceste încălcări în pofida apelurilor repetate ale Parlamentului European în acest sens, acordul ar trebui suspendat;

12. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Guvernului și Adunării Naționale a Puterii Populare din Cuba, Vicepreședintelui Comisiei / Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Comisiei, Reprezentantului special al UE pentru drepturile omului, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Înaltului Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și guvernelor statelor membre ale Comunității Statelor Latinoamericane și Caraibiene.